

PF

Masterclass Evenwichtigheid van de transitie

4 juli 2023

- Fijn dat je er bent
- 60 minuten
- Vragen stellen via chat (anoniem)
- Evaluatie aan het eind

15:00 uur	Opening door host Jochem Dijckmeester
15:02 uur	Inhoudelijke introductie door Muriel van der Starre
15:05 uur	Eigendomsrecht in relatie tot evenwichtigheid door Erik Lutjens
15:23 uur	Evenwichtigheidsvraagstuk vanuit financieel perspectief door Wichert Hoekert
15:41 uur	Evenwichtigheidsvraagstuk vanuit communicatief perspectief door Bram van Els
16:00 uur	Afsluiting

PF

Evenwichtigheid
samen werken aan een waardevol pensioen

- Transitie als geheel
- Invulling van de nieuwe pensioenovereenkomst
- Besluitvorming rond invaren
- Besluitvorming rond transitie-Ftk

- Draagt bij aan consistente en complete besluitvorming
 - Discussie over evenwichtigheid wordt vooraf gevoerd en niet op moment dat besluit genomen moet worden
 - Helpt bij opstellen motivering en verhaal richting de deelnemers
- Sluitend besluitvormingsproces en motivering is belangrijker dan uitkomst

Eigendomsrecht en evenwichtigheid

4 juli 2023

Erik Lutjens, hoogleraar
Pensioenrecht Vrije Universiteit
Amsterdam, *Expertisecentrum
Pensioenrecht*, advocaat bij DLA
Piper

Uitgangspunt

PENSIOEN IS EEN EIGENDOMSRECHT

Juridische normen in:

Artikel 1 Eerste Protocol EVRM;

- artikel 17 Handvest Grondrechten EU

Geen
onaantastbaar
recht

1. **Ontnemen:** bij wet > in algemeen belang, schade vergoeden > dit is bij invaren niet aan de orde

2. **Reguleren:** bij wet > algemeen belang + proportioneel, fair balance, geen onevenredig nadeel

3. **Beschermen tegen inbreuk (door anderen)** > staat moet beschermen, rechter moet kunnen beoordelen

Wat valt onder eigendom Florescu

13 juni 2017
YS

24 sept 2020
[korting
pensioen]

- Het door artikel 17, lid 1, van het Handvest gewaarborgde recht heeft evenwel **geen absolute gelding, zodat het niet aldus kan worden uitgelegd dat het een recht op een pensioen van een bepaald bedrag** doet ontstaan
- Niettemin moet elke beperking van het recht op eigendom – zoals uit punt 88 van het onderhavige arrest volgt – bij wet worden gesteld, de **wezenlijke inhoud van dat recht eerbiedigen alsook met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel noodzakelijk zijn en daadwerkelijk beantwoorden aan doelstellingen van algemeen belang die worden erkend door de Unie**

Regulering en
sociale partners
Ortiz
EHRM 2 oktober
2010
[periodieke
uitkering
vervangen door
bedrag ineens]

- Het Hof oordeelt dat de inbreuk op klagers' rechten **legitieme doelen** diende: het beschermen van de goede financiële gezondheid van het bedrijf en zijn schuldeisers, de bescherming van de werkgelegenheid en **het respecteren van de vrijheid van collectieve onderhandeling**. De inbreuk was ook niet discriminatoir, aangezien de nog actieve werknemers van het bedrijf al in 1995 bij cao hadden afgezien van aanvullende pensioenen. Het Hof vindt de genoemde doelen niet onredelijk of disproportioneel.
- Noot:
- Het gaat derhalve om een samenloop, of botsing, van verdragsrechten, namelijk eigendomsbescherming en vrijheid van onderhandelingen (art. 11 EVRM).

Enkele observaties

- Verschil tussen ontnemen en reguleren
- Van belang of inbreuk volgt uit doelen EU recht
- Geen recht op bepaald pensioenbedrag, geen absolute bescherming
- Daarom: wezenlijke inhoud is niet het karakter van de pensioenregeling (DB of DC)
- Eigendomsrecht geeft geen individueel instemmingsrecht
- Rol sociale partners belangrijk
- Evenredigheidsbeginsel

Evenredigheid (17 Handvest)

versus:

- niet onevenredig ongunstig resp. evenwichtig (norm voor sociale partners 150l lid 1 en 2;
- onevenwichtig nadeel (norm voor pensioenfondsen, 150l lid 4)

- Wetsgeschiedenis: is invulling eigendomsrecht
- Omzetting mag, onzekerder pensioen mag, verlaging pensioen mag
- Doelstellingen mede redengevend
- Rechtspraak over eigendom: geen onevenredig zware last, eis van "fair balance"
- Geen objectieve rekensom, maar open norm: eigen invulling op basis van weging van belangen
- Proces, (mede)zeggenschap, verantwoording dat belangen gewogen zijn fundamenteel,

- Erik Lutjens –
- erik.lutjens@dlapiper.com
- Telef: 065241408

Pensioenfederatie

Masterclass Evenwichtigheid van de transitie

Wichert Hoekert

4 juli 2023

Evenwichtigheid

Open norm

“Belanghebbenden moeten zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen”

- Verschillende belangen onderscheiden en erkennen
- Bepalen waar belangen tegengesteld kunnen zijn

Verplicht te presenteren in termen van nettoprofit en verwachte pensioenen

Te bezien in samenhang met bredere transitie

Perspectief sociale partners en fondsbestuur verschillend

Transitieplan

uiterlijk 1 januari 2025

verantwoordelijkheid
sociale partners

doelstellingen,
prioriteiten, maatstaven,
bandbreedtes

Implementatieplan

uiterlijk 1 juli 2025

verantwoordelijkheid
pensioenfonds

risicohouding, invulling
regeling

Opdrachtbevestiging

verantwoordelijkheid
pensioenfonds

verantwoording regeling
in relatie tot arbeids-
voorwaardelijke keuzes

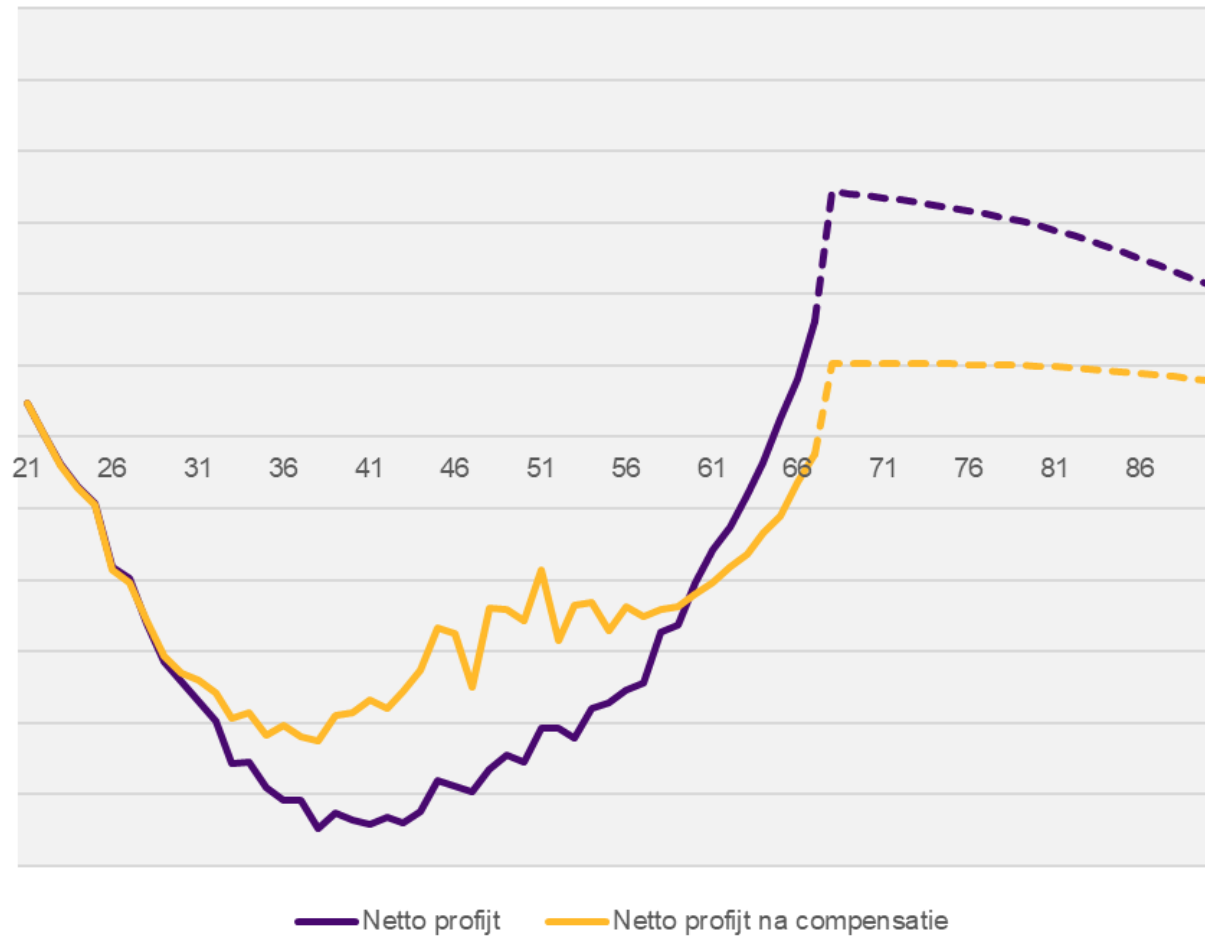
Transitie

uiterlijk 1 januari 2028

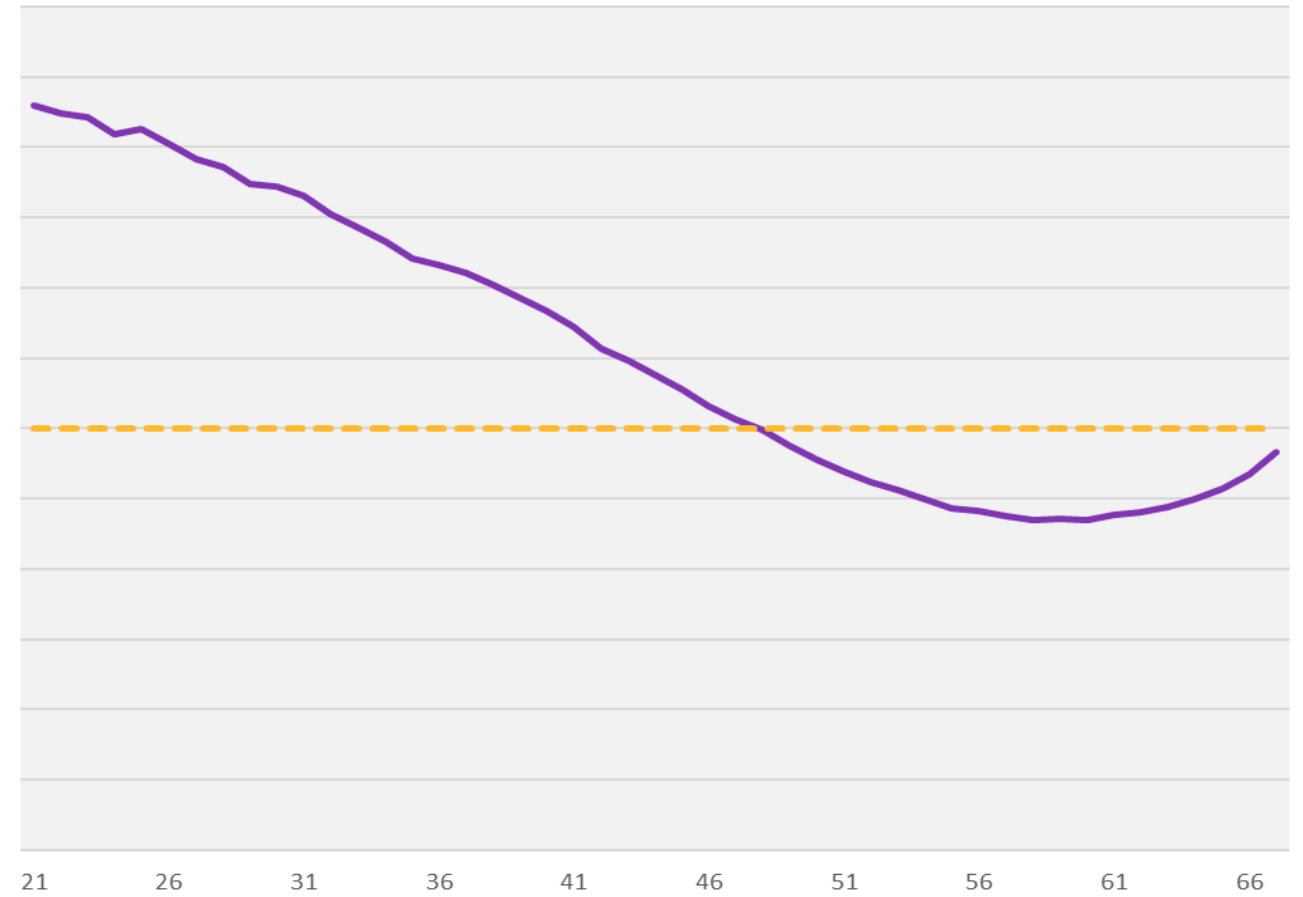
verantwoordelijkheid
pensioenfonds

Maatstaven

Delta netto profijt

Verwacht pensioen nieuw versus oud

Andere evenwichtigheidsvraagstukken

**Werking solidariteits- of
risicodelingsreserve**
(projectie- en
waarderingsmaatstaven)

Deling micro- en
macrolanglevenrisico

Ijkpunt voor evenwichtigheid:
in beginsel ABTN 30 juni 2022

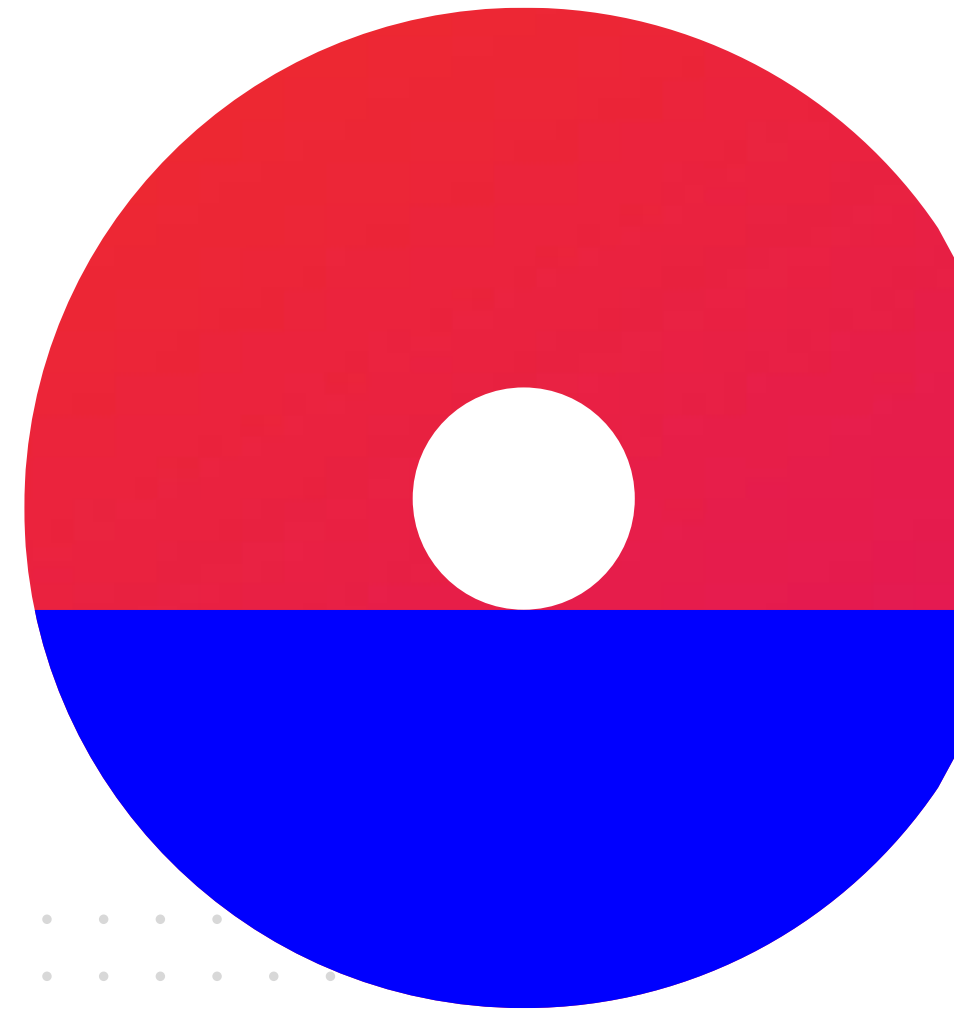
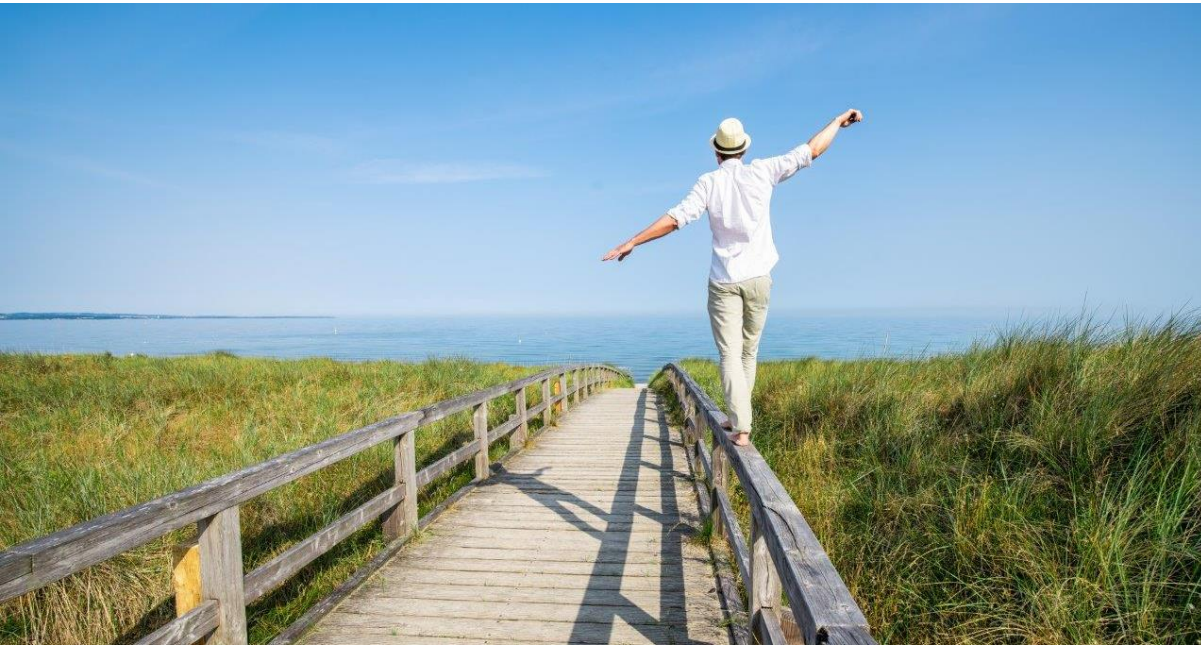
Betrekken van herverdelende
effecten overbruggingsplan en
indexatie-AMvB

Sprenkels

Communicatie rondom Evenwichtigheid

Pensioenfederatie | 4 juli 2023
Bram van Els

Sprenkels & Verschuren B.V. (handelend onder de naam Sprenkels) is statutair gevestigd te Amsterdam en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 34262763. Op onze werkzaamheden zijn onze algemene voorwaarden van toepassing; deze zijn gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel en worden op verzoek kosteloos toegezonden. Iedere aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag dat in een betreffend geval onder onze beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitgekeerd.

© 2023 Sprenkels. Eigendomsrecht en vertrouwelijk. Uitsluitend voor gebruik door Sprenkels en klanten van Sprenkels.

“Ik zal wel weer de sjaak zijn.”

Onvruchtbare bodem

wanvertrouwen | weerstand tegen verandering | lage interesse | ingewikkeld

Ingewikkeld

Twee voorbeelden van evenwichtigheidsonderdelen die lastig zijn uit te leggen:

- Opheffen leenrestrictie & leeftijdsafhankelijke rendementstoedeling
- Vullen en uitdelen van de solidariteitsreserve

Communiceer gelaagd

– Laag 1: kwalitatieve onderbouwing (supereenvoudig)

- Wat is (het doel van) evenwichtigheid?
- Waarom *is* het beleid evenwichtig?
- Hoe springen jong en oud eruit?

– Laag 2: procesinformatie (eenvoudig)

- Hoe gaan we zorgen dat het eerlijk gebeurt?
- Werkgevers, vakbonden en gepensioneerden samen de baas over de regeling en fonds
- Welke belangen worden gewogen? En hoe pakt die weging uit?
- Kritisch meekijken en/of meepraten: VO, toezichthouders, etc

– Laag 3: kwantitatieve onderbouwing (sowieso onbegrijpelijk, maar ‘t moet)

AFM-proof

Voldoen aan AFM-eisen \neq begrijpelijk communiceren

AFM eist kwantitatief inzicht in leeftijdsafhankelijke effecten, maar:

- **Onbegrijpelijk:** niemand snapt de grafiekjes met effecten voor leeftijdscohorten
- **Schijnprecisie:** exacte cijfers wekken de indruk van precisie, die er niet is

Kortom: sommetjes moeten dienen als input voor het verhaal, ze *zijn* niet het verhaal

Neem uitlegbaarheid mee bij besluitvorming

- Maak uitlegbaarheid **integraal** onderdeel van besluitvorming.
- Dus niet pas ná besluitvorming **over de schutting** naar de communicatieafdeling.
- In plaats daarvan: maak korte verhaallijnen per voorgenomen bestuursbesluit, zodat uitlegbaarheid en afwegingen rondom draagvlak kunnen worden meegewogen waar het hoort: aan de **bestuurstafel**.

- Terugkijken
- Evaluatie
- Dank voor het kijken!

Contactinformatie

 070 76 20 220

 masterclass@pensioenfederatie.nl